

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน

ในเขตกรุงเทพมหานคร

GUIDESLINES FOR SUSTAINABLE COMMUNITY – BASED

TOURISM MANAGEMENT IN BANGKOK

METROPOLITAN AREA

ราณี อมรินทร์รัตน์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา พศ.2551

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานครฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาทุนอุดหนุนวิจัย จาก ดร.รัชนิพร พุคยาภรณ์ พุกมาน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม รวมถึงคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีปทุมทุกท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุนการทำวิจัย ทำให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น และด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่าน ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุงในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิจัย ในการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการวิจัย และสละเวลาในการตรวจ และแก้ไขข้อบกพร่องในงานวิจัยนี้ ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์และเกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้บริหาร คณะศิลปศาสตร์ที่ได้ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้ง ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสำนักงานวิจัย และ อาจารย์นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์ ผู้ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ และที่สำคัญยิ่ง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีอันเกิดประโยชน์ของการวิจัยในครั้งนี้ ให้แก่ ครอบครัวของผู้ทำวิจัยทุกท่าน ที่อยู่เบื้องหลังในความสำเร็จที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

นาง ราณี อมรินทร์รัตน์

มกราคม 2556

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

หัวข้อวิจัย : แนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย : นาง ราณี อมรินทร์รัตน์

หน่วยงาน : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีที่พิมพ์ : พศ. 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเด็นต่าง ๆ ในการท่องเที่ยวชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร 6 ชุมชน เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวใน 6 ชุมชนการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานครในประเด็นต่าง ๆ เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผสมกับการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูล กับ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจาก 6 ชุมชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกรุงเทพมหานคร ได้ประกาศเป็น ชุมชนในโครงการชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือนักท่องเที่ยวในชุมชนจำนวน 390 ตัวอย่าง ในแต่ละชุมชนมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 65 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้สถิติเพื่อการบรรยาย เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ของ ANOVA ผลการศึกษาพบว่า จากการศึกษาพบภาพความต้องการด้าน

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ ความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย การส่งเสริมการตลาด สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้าน กระบวนการให้บริการอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่นักท่องเที่ยวต้องการสูงที่สุดในกลุ่มได้แก่ ความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รองลงมาเป็นด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความสะอาด ด้านกระบวนการให้บริการ และความปลอดภัย ในส่วนองค์ประกอบด้านผลิตภัณฑ์ ภาพรวมความต้องการในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการสูงที่สุดคือด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรม รองลงมาเป็นความต้องการทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี จากผลของการวิจัยควรมีการกำหนดแนวทางในด้านการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ส่งเสริมให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันวางแผนปรับปรุงพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการแก่นักท่องเที่ยว รักษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมที่แสดงถึงความโดดเด่นในสิ่งที่แสดงถึงความมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากชุมชนอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมร่วมกัน จัดเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกัน เป็นต้น

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการ การท่องเที่ยวชุมชน การจัดการอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Research Title : Guidelines for Sustainable Community - Based Tourism
Management in Bangkok Metropolitan Area

Name of Researcher : Mrs. Ranee Amarinrat

Name of Institution : Faculty of Liberal Arts , Sripatum University

Year of Publication : B.E. 2556

Abstract

The purposes of this research are to study the needs of the community tourism issues in the six communities in Bangkok; to compare the information needs of communities in six communities in Bangkok in sustainable issues; and to establish guidelines for the sustainable management of community tourism in Bangkok. It is quantitative research combined with a survey and was conducted by the research methodology which is by query using the sample data of each of six communities in Bangkok, which was announced as a sustainable community tourism project. The study sample was 390 communities in the north. In each community there were 65 examples of the tools used and the data were collected by questionnaire. Descriptive statistics such as percentages,

statistics for the mean and standard deviation were used to analyze the statistical inference of ANOVA.

The results showed that the needs in the six areas: beautiful and unique, clean and tidy, safety, marketing promotion, physical environment and the in-service process are at the high level. The most demand by the travelers were beauty and uniqueness of the community. The minor demands are physical environment, cleaning, the in-service process, and safety. The composition of the product was demanded to the high level; the highest one is on the cultural performances and the second highest is the traditions.

The results of the study should be defined in terms of community development as sustainable community tourism, to encourage people in the community together to plan community development and cultural tourism as a sustainable community, to provide a better understanding about the needs of the tourists who come to the community and to have knowledge about the services provided to tourists. The physical environment of the community should be a clear distinction in what appears to be uniquely different from other communities. Continuous networking and cooperation between communities in all aspects such as sharing public relations activities, routing information, and so on.

KEYWORDS : Management guidelines, Community - Based Tourism, Sustainable management

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ.....1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....2
1.3	คำถามการวิจัย.....2
1.4	สมมติฐานการวิจัย2
1.5	ขอบเขตของการวิจัย.....3
1.6	นิยามศัพท์เฉพาะ.....4
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....7
2.1	ข้อมูลพื้นฐานชุมชน.....7
2.2	แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน.....45
2.2.1	ความหมายของชุมชน.....45
2.2.2	ความหมายการท่องเที่ยวชุมชน.....46
2.2.3	ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน.....49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.3 แนวคิดเกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	
ความต้องการของนักท่องเที่ยว.....	55
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	66
3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	67
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	66
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
3.3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	67
3.4 เครื่องมือการวิจัย	67
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา.....	72
4.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3 ความต้องการของนักท่องเที่ยว.....	74
4.4 ปัญหา อุปสรรค ในการท่องเที่ยวชุมชน.....	88
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	101
5.1 สรุปผลการวิจัย	101
5.2 อภิปรายผล	104
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	118
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนร้อยละ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้ เป็นตัวอย่างในการศึกษา.....	72
4.2 แสดงจำนวน ร้อยละ เหตุผลในการมาท่องเที่ยวชุมชน.....	74
4.3 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะที่มาท่องเที่ยว.....	75
4.4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์.....	76
4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านความสวยงามและความสะอาด.....	77
4.6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อย.....	78
4.7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย.....	79
4.8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาด.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ.....	81
4.10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการให้บริการ...	82
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการในองค์ประกอบ	
ทางการท่องเที่ยวจำแนกรายด้านและภาพรวม.....	83
4.12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว	
ในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้าน การแสดงศิลปวัฒนธรรม.....	84
4.13 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว	
ในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี.....	85
4.14 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของนักท่องเที่ยว	
ในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้าน สินค้าของที่ระลึก.....	86
4.15 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการในผลิตภัณฑ์ทางการ	
ท่องเที่ยวจำแนกรายด้านและภาพรวม.....	87
4.16 แสดงจำนวน ร้อยละ ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว.....	88
4.17 แสดงจำนวนร้อยละข้อเสนอแนะต่อการแก้ไข้ปัญหาในการท่องเที่ยวชุมชน.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 แสดงจำนวนร้อยละข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนี้.....	90
4.19 แสดงจำนวนร้อยละความคิดเห็นต่อการกลับมาท่องเที่ยวหรือแนะนำให้ผู้อื่นมา ท่องเที่ยวชุมชนนี้.....	90
4.20 แสดงจำนวนร้อยละเหตุผลที่นักท่องเที่ยวจะการกลับมาท่องเที่ยวหรือแนะนำให้ผู้อื่น มาท่องเที่ยวชุมชนนี้.....	91
4.21 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการในองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจำแนกตาม เพศ.....	92
4.22 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการในองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจำแนกตาม ลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	93
4.23 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจำแนกตาม เพศ.....	95
4.24 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจำแนกตาม ลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	96
4.25 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการในองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามชุมชน.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

4.26 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

จำแนกตามชุมชน.....100

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	65